PROGRAMMA EERSTE CURSUSJAAR 2018

BLOK 1: BASISINFO			
27 februari 2018	**Kennismaking** **Praktische info** **Inleiding in de problematiek**	Kennismaking Toelichting over de opleiding Praktische afspraken rond opleiding, supervisie en administratie Beïnvloedende factoren van middelenproblemen MMM-model Begrippenkader Kenmerken van cliënten, cijfers	Gilles Geeraerts, stafmedewerker hulpverlening, VAD Femke Wijgaerts, stafmedewerker hulpverlening, VAD
6 maart 2018	**Hulpverleningslandschap: situering van preventie, hulpverlening, justitie en beleid**	Aanpak van alcohol- en ander druggebruik in Vlaanderen Het interventiecontinuüm van preventie tot hulpverlening Voorstelling www.vad.be en www.druglijn.be Actoren in de praktijk Visie op verslaving en de aanpak Situering van de eigen werksituatie	Gilles Geeraerts, stafmedewerker hulpverlening, VAD Femke Wijgaerts, stafmedewerker hulpverlening, VAD Inge Baeten, stafmedewerker Bijzondere Jeugdzorg, VAD
BLOK 2: PRODUCTINFO			
20 maart 2018	**Neurobiologie** **Gokken en gamen**	Neurobiologie als beïnvloedende factor voor het ontstaan en bestendigen van afhankelijkheid Werkingsmechanismes van drugs op het brein Structurele veranderingen die binnen de hersenen optreden door (langdurig) gebruik Gokken en gamen en hun gedragspecifieke behandeling	Dr. Cathy Matheï, Free Clinic Antwerpen/KUL Dimitri Das, preventiewerker/intaker CAD Limburg, Hasselt

29 maart 2018	**Illegale middelen**	Illegale middelen en hun productspecifieke behandeling Informatie over de illegale middelen en hun werking: effecten en symptomen, wijze van gebruik, terminologie, straatnamen, straatwaarde en kostprijs, tendensen... Visuele voorstelling van de producten	Dr. Cathy Matheï, Free Clinic Antwerpen/KUL Tessa Windelinckx, Free Clinic Antwerpen/Spuitenruil Vlaanderen
19 april 2018	**Alcohol**	Specifieke aspecten van hulpverlening bij alcoholproblemen Medische en farmacologische aspecten van detox en ontgiftingsschema's Chronische alcoholproblematiek, Korsakoff, rehabilitatie Cijfergegevens rond alcohol in de hulpverlening	Dr. Hendrik Peuskens Alexianen Zorggroep, Tienen
26 april 2018	**NPS (Nieuwe Psychoactieve Stoffen)** **Psycho-actieve medicatie**	Kennis over en het inzicht in Nieuwe Psychoactieve Stoffen (ook wel legal highs, research chemicals) Informatie rond gebruik (Wie? Waar?...) effecten en risico's. Productinfo/farmacologie en de productspecifieke behandeling Focus op benzodiazepines	Jochen Schrooten, stafmedewerker uitgaanspreventie, VAD Peter Blanckaert, Early Warning Systeem, Wetenschappelijk Instituut Volksgezondheid, Brussel Dr. Frederick van der Sypt, De Sleutel/FPC Gent
BLOK 3: OMGAAN MET DE DOELGROEP			
15 mei 2018	**Omgaan met verslaafd gedrag**	Kenmerken van verslavingsgedrag Tips voor het omgaan met verslavingsgedrag Attitudes en persoon van de hulpverlener Implicaties van verslavingsgedrag voor het hulpverlenen	Jo Thienpont De Kiem, Gent

23 mei 2018 30 mei 2018 5 juni 2018	**Motiverende Gespreksvoering**	Theoretische toelichting van het model Motiverende Gespreksvoering (Miller & Rollnick) Herkennen van en anticiperen op valkuilen in het motiverend werken met eigen cliënten Illustraties via videofragmenten en gesprekstechnieken toepassen, inoefenen via rollenspel Klemtoon op attitudevorming en vaardigheden	Bart Demunster PC Sint-Jan Baptist, Zelzate Jan Herreman coach, trainer M-therapie
17 oktober 2018 24 oktober 2018 14 november 2018	**Terugvalpreventie**	Theoretische achtergronden Klemtoon op attitudevorming en vaardigheden Het proces van terugval Terugvalpreventieplan opmaken Gesprekstechnieken om constructief om te gaan met terugval	Robrecht Keymeulen**,** De Sleutel, Gent Nadine Vander Stricht, PC Sint-Jan-Baptist, Zelzate
ZELFREFLECTIE			
vier supervisies totaal 15 uur gekoppeld aan werkbezoek	**Supervisie**	Eigen persoon als hulpverlener centraal kunnen stellen in de bespreking van de omgang met cliënten Aangeven waar de eigen kwaliteiten liggen Beperkingen in functioneren kennen en deze in werkpunten kunnen formuleren	Gilles Geeraerts, stafmedewerker hulpverlening, VAD Femke Wijgaerts, stafmedewerker hulpverlening, VAD
deadline einde van eerste jaar	**Verwerkingsopdracht**	Schrijven van paper hoe je de theorie in de praktijk tracht om te zetten. De doelstelling is om na te denken over je eigen handelen en zo je professionaliteit te vergroten.	Onder begeleiding van Femke Wijgaerts en Gilles Geeraerts, stafmedewerkers hulpverlening, VAD
KEUZEMODULES (2 dagen te kiezen)			
16 mei 2018	**Online aan de slag in de verslavingszorg. Een kennismaking met onlinehulp**	In de verslavingszorg wordt er steeds meer online geëxperimenteerd. Maar wat houdt dat nu precies in, onlinehulp? En hoe ga je daar mee aan de slag? Welke vormen van onlinehulp bestaan er? Wat zijn de voor- en nadelen van onlinehulp? Deze opleiding is een eerste kennismaking met het thema onlinehulp en geeft een overzicht van de verschillende mogelijkheden in de verslavingszorg.	
1 dag in het najaar 2018	**Justititiële aspecten: procedures, drugwet…**	*De inhoud wordt later bekend gemaakt.*	

1 dag in het najaar 2018	**Harm reduction**	*De inhoud wordt later bekend gemaakt.*
8 november 2018	**Oplossingsgericht werken**	Oplossingsgericht werken is een succesvolle aanpak voor een positieve verandering bij mensen met verslaving. De eigen competenties van de verslaafde cliënt worden door de hulpverlener naar boven gehaald, waarbij doelen en behoeften van de cliënt zelf centraal staan. Oplossingsgericht denken en werken biedt hiervoor de handvatten.
29 november 2018	**Dubbele Diagnose** **Trauma en verslaving**	In deze opleiding zoemen we in op de relatie trauma en problematisch middelengebruik. Hoe screen en diagnosticeer je trauma en (complexe) PTSS? Wat doe je dan als hulpverlener? Is een behandeling van een trauma risicovol tijdens de verslavingsbehandeling? Dient eerst de verslaving aangepakt te worden? Of kan er steeds op een geïntegreerde manier gewerkt worden? We staan kort stil bij de definiëring, kenmerken en prevalentie van trauma gelinkt aan verslaving. Belangrijker is dat de hulpverleningsaanpak ten aanzien van trauma en verslaving belicht en uitgediept wordt in al zijn facetten. We staan o.a. stil bij psycho-educatie, stabilisatie en therapieën zoals Eye Movement Desensitization and Reprocessing (EMDR). Je krijgt handvatten en richtlijnen over hoe je binnen de verslavingszorg omgaat met trauma.
30 november 2018	**VAD–studiedag**	Thema's van VAD-studiedag worden in juni 2018 bekendgemaakt. De VAD-studiedag gaat door in het Vlaams parlement in Brussel.
6 december 2018	**Psycho-educatie**	Voorbeelden en opzetten van psycho-educatie en gezondheidsvoorlichting aangepast aan de specifieke werksetting (ambulant of residentieel, productspecifiek en individueel of in groep) van de hulpverlener Het belang ervan voor cliënten en de naastbetrokkenen

4 en 13 december 2018	**Kinderen van ouders met een alcohol en/of drugprobleem. (KOAP)**
	Hoe kunnen we hun veerkracht versterken?
		Als hulpverlener werkzaam in de verslavingszorg is het belangrijk om aandacht te hebben voor kinderen die opgroeien in een gezin waar er problematisch met alcohol of andere drugs wordt omgegaan. Er dient zowel aandacht te gaan naar de ouder als naar de kinderen zelf. Tijdens deze opleiding komen de volgende thema's aan bod:
		- Wat zijn de factoren waardoor KOAP kwetsbare doelgroep is?
		- Hoe ouders en hun kinderen begeleiden?
		- Welke materialen zijn er - om de veerkracht van ouders en hun kinderen te verhogen- en hoe kan je deze in de praktijk gebruiken?
		- Er worden verschillende methodieken voorgesteld en hoe deze te gebruiken:
		  - info en doeboekjes 'als je ouder alcohol of drugs gebruikt…'
		  - Mapa-box
		  - www.oudersonderinvloed.info
		  - Voorleesboekjes zoals Bobbie

Totaal: 17,2 dagen of 120 uren		

PROGRAMMA TWEEDE CURSUSJAAR 2019

BLOK 4: OMGAAN MET DE DOELGROEP		
1 dag in voorjaar 2019	**Motiverende Gespreksvoering Follow-up**	Verdere verdieping en herhaling van het model Motiverende Gespreksvoering (Miller & Rollnick) Illustraties via videofragmenten en gesprekstechnieken toepassen; inoefenen via rollenspel Klemtoon op attitudevorming en vaardigheden
1 dag in voorjaar 2019	**Herstelgericht werken**	Betekenis van herstelgericht werken Herstelgericht werken in de praktijk Hanteren van ervaringsdeskundigheid in de verslavingszorg
BLOK 5: OMGAAN MET FAMILIE EN ANDERE NAASTBETROKKENEN		
2 dagen in voorjaar 2019	**Contextgericht werken**	Theoretische achtergronden Klemtoon op attitudevorming en vaardigheden Het belang van werken met de context bij problematisch middelengebruik De verschillende modellen om te werken met de context In casusmateriaal de context van de gebruiker herkennen en in de begeleiding betrekken Psycho-educatie en ondersteuning voor naastbetrokkenen
1 dag in voorjaar 2019	**Praktijkvoorbeelden**	Hoe aan de slag gaan met familie en naastbetrokkenen? Voorbeelden en methodieken vanuit de verslavingszorg
BLOK 6 : KWALITEITSVOL WERKEN		
1 dag in voorjaar 2019	**Evidence based werken in de verslavingszorg**	Theoretische achtergronden bij evidence based werken Een overzicht van bestaande evidence based richtlijnen en meetinstrumenten Zoeken naar een antwoord op klinische vragen in wetenschappelijke literatuur en evidence based richtlijnen
1 dag in voorjaar 2019	**Screening, intake en diagnostiek bij problematisch middelengebruik**	Het belang van intake en diagnostiek voor (be)handelingsplannen en evaluatie Vroegdetectie Intake: als eerste interventie, eerste opvang, hoe uitgebreid (één gesprek of procedure), wie doet het, wat wordt meegenomen naar behandeling, hoe krijg je mensen binnen en hoe houd je ze? Diagnostiek: differentiëren naargelang setting en visie, waar en wanneer gebeurt diagnostiek, de verschillende manieren van diagnosticeren, welke testen zijn er, waar kan je ermee leren werken, kritische bedenkingen.

BLOK 7 : OMGAAN MET SPECIFIEKE EN KWETSBARE DOELGROEPEN		
1 dag in 2019	**Verstandelijke beperking**	Herkennen van verstandelijke beperking bij onze doelgroep Aanpak van mensen met een verstandelijke beperking in de verslavingszorg
1 dag in 2019	**Diversiteit**	Het begrip diversiteit: hoe ermee omgaan als hulpverlener, interculturele vaardigheden Knelpunten in de begeleiding van allochtone cliënten en een aantal verklaringsgronden hiervoor De betekenis van druggebruik in een aantal andere culturen Intercultureel team/interculturele werking
3 dagen in najaar 2019	**Dubbele Diagnose**	Psychiatrische ziektebeelden die frequent voorkomen bij middelengebruik Specifieke noden van cliënten met een dubbele diagnose Theoretische achtergronden/implicaties voor behandeling Integratie psychiatrische- en pedagogische aanpak
ZELFREFLECTIE		
4 dagdelen totaal 15 uur gekoppeld aan werkbezoek	**Supervisie**	Eigen persoon als hulpverlener centraal kunnen stellen in de bespreking over de omgang met cliënten Aangeven waar de eigen kwaliteiten liggen Beperkingen in functioneren kennen en deze in werkpunten kunnen formuleren Eigen evolutie duiden Op een gepaste manier collega's bevragen en feedback geven
deadline einde van het tweede jaar	**Verwerkingsopdracht**	In een paper beschrijven hoe je de theorie in de praktijk tracht om te zetten De doelstelling is om na te denken over je eigen handelen en zo je professionaliteit te vergroten
1 dag in december 2019	**Bespreking van de verwerkingsopdracht**	Voorstelling van de verwerkingsopdrachten
KEUZEMODULES		
2019 2 dagen	**Werken met groepen**	Het belang van het werken met een behandelklimaat in een (semi) residentiële setting - Hoe kan een unit, groepswerking of zorgprogramma georganiseerd zijn? - Welke thema's en welke groepsdynamiek kom je vaak tegen bij het werken met deze groepen? Inzicht en kennis in de samenhang tussen het behandelklimaat, de groepsdynamiek en de eigenheid/psychopathologie van de middelenmisbruikende cliënt

1 dag in 2019	**Crisis- en spoedinterventies**	Acute medische en psychiatrische complicaties van alcohol- en ander druggebruik Voorbeelden van 'good practice' (screening, doorverwijzing, opvang van de omgeving en het omgaan met urgente situaties) vanuit EPSI (Eenheid Psychiatrische Spoed Interventie) en spoedgevallendienst Eerste Hulp bij Drugincidenten (EHBD) Praktijkvoorbeelden op evenementen met een verhoogd risico van drugincidenten. Crisisopvang in het hulpverleningslandschap/netwerk Doelstellingen van het Early Warning System (EWS)
2 dagen in 2019	**ACT (Acceptance and Commitment Therapy) en verslaving**	Kennismaken en introductie met theoretisch model en zes kernprocessen van ACT Link met concrete voorbeelden uit de verslavingszorg: accepteren wat niet veranderd kan worden, afstand nemen van blokkerende gedachten, met de aandacht vanuit een ruimer perspectief in het hier en nu blijven (zelf-als-context), toegewijd handelen in de lijn van wat écht belangrijk is in het leven. Specifieke aandachtspunten bij verslaving zoals weerstand, impulsiviteit en herval bekijken we vanuit ACT
1 dag in 2019	**VAD studiedag**	Thema's van VAD-studiedag in 2019 worden bekend gemaakt in juni 2019. De VAD-studiedag gaat door in het Vlaams parlement in Brussel.
2019	**Andere thema's nog te bepalen**	
Totaal: 17,2 dagen of 120 uren		